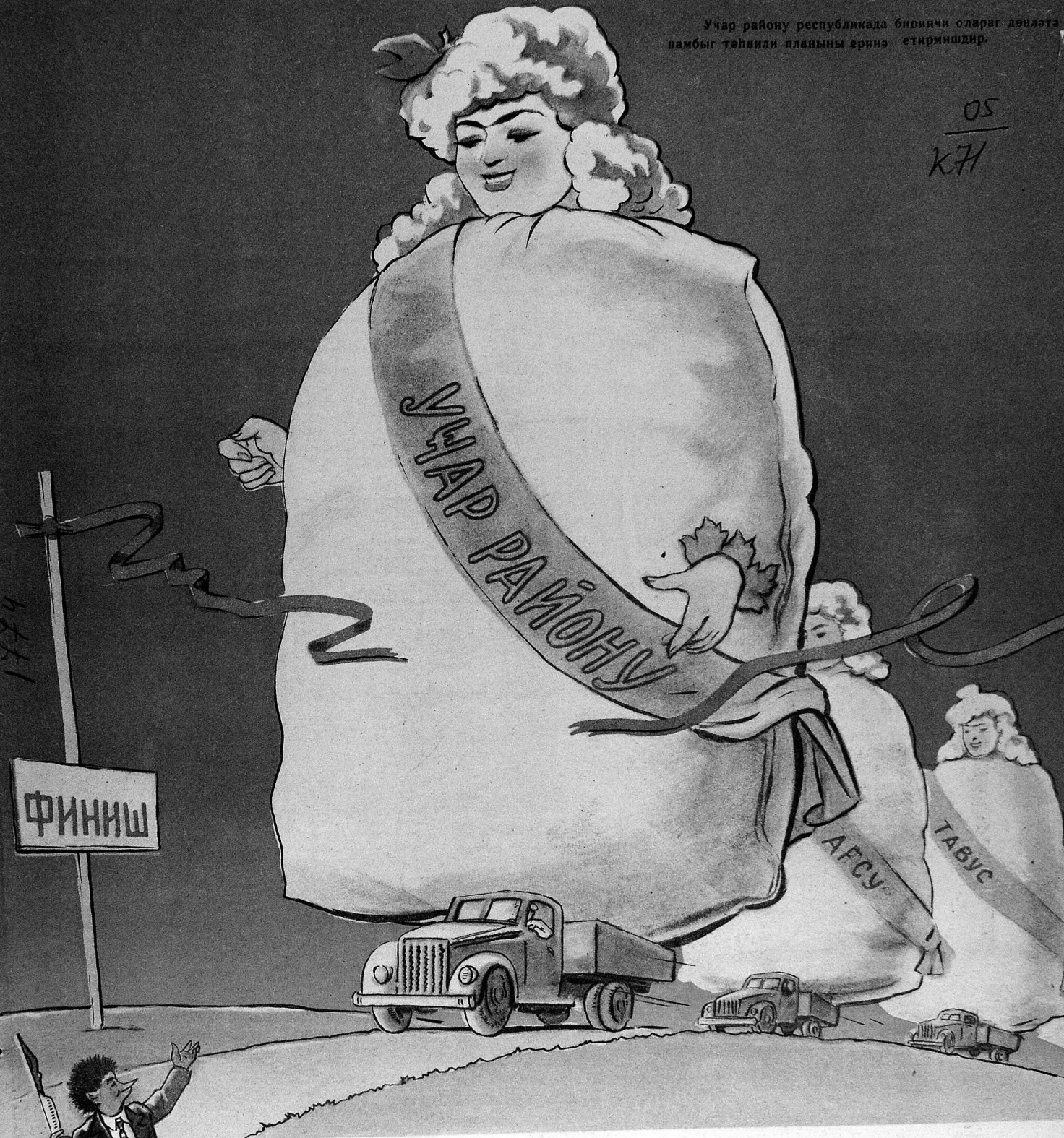

Учар району республикада биринчи оларак дөвләтә пәмбыг тәһинли планыны ерина етирмишидир.

05
кн

КИРПИ: — Финишә биринчи жәләнләрә эшг олсун!

КИРПИ

Ачыг мæктуб

Жданов район партия комитэси катиби **НЭСЭНОВ** йолдаша!
РИК сэдри **Б. ЭЙВАЗОВ** йолдаша!
МТС директору **Ф. ЧЭФЭРОВ** йолдаша!

— Нэр күн гæзетлэрæ бахыб, республикада памбыг гæдарүкү кедиши һаггындакы мæлүматы охуында вэ сизин районун ашагыдан каһ үчүнчү, каһ икинчи ердэ мыхланыб галдыгыны көрөндэ, мәнэ элэ кæлир ки, бир балача утаныр вэ башынызы ашагы салырсыныз. Лакин сонра бир-биринизэ үрэк-дирэк вериб дейирсиниз:

Рассам Э. ЗЕЙНалов

— Бу ай олмасын, кэлэн ай олсун. Бир күн биз дэ биринчилэр сырасына чыхарыг!

Йох, бу кедишлэ кетсэниз кэлэчæкдэ анчаг керигаланлар сырасында биринчи ери тута билэчæксиниз.

Тæкчэ районунузуун ады дейил, һабелэ МТС-низин дэ ады керигаланлар сырасынын бэзэйи олмушдур. Башга МТС-лэрин машинла памбыг йығмасы 25—30 фанзлэ көстæрилдийи һалда, сизин ишлэриниз „сыфыр“ илэ гейд олунур.

Сиз бунун сэбэбини изаһ эдэркэн чох „тутарлы дæлмилэр“ кæтирæ билэрсиниз. Анчаг бирчэ дæлил дэ мән кæтирмæк истэйирæм.

Тавус районунда Нүсейин Абдуллаев йолдаш бир машинла 31 гектар, Нэсэн Нүсейнов йолдаш исэ 29 гектар саһэнин памбыгыны йығмышдыр. Сизин районда исэ 24 машинла анчаг 18 гектар ерин памбыгы йығылыб. Аталар да элэ буна көрэ демийшлэр: „Белиннизэ чөпдән дирæк“.

Йолдаш Чэфэров! Көрүрсүнүзүмү, машинларыныз бир адамын йығдыгы гæдәр дэ памбыг йығмыр. Нэлэ мән орасыны демирæм ки, сизин МТС-дэ, дедийиниз кими 24 йох, 38 памбыг-йыған машин вардыр. 14 машиның башына нэ оюн ачмысыныз, ону өзүнүз мæндән яхшы билирсиниз. Сөз сөзэ кэлөндэ дөшүнүзэ дөйүб дейирсиниз ки: „Биз техника зэманэсиндэ яшайырыг“.

Экәр техниканы белэ баша дүшсэниз вэ ондан истифа-дэ ишини белэ тæшкил этсэниз, кэлэчæкдэ чох екэ ад газанмыш оларсыныз. Сентябрьын 15-дæк сиз 1800 гектарлыг саһэни элэ һазырла малыйдыныз ки, памбыгйыған машинлар кæлиб бурада ишлэйэ билсин. Сиз исэ 700 гектар саһэ һазырладыныз, һеч олмаса бунун да памбыгыны йығмадыныз ки, өзүнүзү доғрултмаға бир-ики кæлмэ сөз тапа билэсиниз. Нэлэ галсын „ОДН“ маркалы чиһаз илэ 800 гектар эвэзинэ... 7 гектар саһэни дәрманламагыныз... Буну эши-дөндэ ишлэринизэ бишмиш тоюғун да күлмэйи кæлир.

Йолдаш Эйвазов!

Телефон яхшы шейдир. Узаг йолу гысалтмаг, достун, танышын кефини-эһвалыны сорушмаг, дæрдлэшиб сөһбөт этмæк үчүн телефондан элверишли васитэ ола билмæз. Анчаг иш бурасындадыр ки, телефон сөһбөт үчүн нэ гæдәр ярарлы олса да, памбыг йығмаға ярайн алэт дейилдир. Сиз исэ кæндлэрэ, колхозлара вэ тарлая кедиб йығым ишинэ башчылыг этмæкдөнсэ, районда авара-авара кæзиб бош вахт кечирән йүзлэрлэ киши хайлагыны сэфәрбæрлийэ алмагданса, күчүнүзү вурусунуз телефон апаратына. Элэ билирсиниз ки, памбыг йығмы һаггында мæлүмат топламагла памбыг планы доллар. Рæһбæрлик этдийиниз район совети апаратынын исэ кæнд советлæриндән һеч хэбæри дэ йохдур.

Шаумян адына колхозда ачылмыш памбыг гозаларынын ағлыгы көз гамашдырыр. Амма кæнд совети сэдри Даниелянын һеч вечиң дэ дейил. Чунки о, сизи яхшы таныйыр. Билр ки, она һеч бир сөз демэйчæксиниз.

Мæсэлэ тæкчэ Даниелянла гуртармыр. Башга кæнд совети сæдрлэриниз дэ онун тайыдыр. Белэ олмасайды районда иш габилийэти олан йүзлэрлэ адам бекар кэзмэз, ишэ чыханлар да памбыг йығмаг эвэзинэ тарлада баш кирлэмæздилэр. Бир дэ көрүрсән, күн батмамаш адамларыныз саллана-саллана кæндэ гайыдырлар. Экәр бунларын бириндән сорушсаныз ки: „Бу күн нэ гæдәр памбыг йығмысан?...“ О, элэ бир рэгэм дейэр ки бу рэгэми тæкпар этмэйэ дилиниз кæлмэз.

Бундан сонра нечэ демæк олар ки, сиз памбыг йығмына рæһбæрлик эдирсиниз вэ колхозчуларын эмэйи илэ етишмиш бол мæссулун тæлэф олмасына разы дейилсиниз?! Яддан чыхармайын ки, „һалва-һалва демæклэ, ағыз ширин олмаз“.

Учар, Тавус, Ағсу вэ Шамхор кими габагчыл районларын колхозчулары сизи һағлы олараг данлайырлар. Данламынлар нейлэсинлэр?.. Онлар чалышырлар ки, яғмырлы күнлэр кæлмæмиш, союғлар дүшмæмиш памбыгы йығыр гуртарсынлар вэ бу күнүн ишини сабаһа гоймасынлар. Сиз исэ кабинетдэ отуруб чай ичмæк вэ телефон дөстэйиңи һæрлэмæклэ мæшгул-сунуз, тæкчэ району дейил, һэтта бүтүн республиканы керигæкисиниз. Бу „фæалийэтиниз“ көрэ һеч кэс сизэ „сағ ол“ демæз.

Һөрмæтлæрими гæбул этмэнизи хаһиш эдирæм.

Кирти

ТӨЛӨБӨ (фалчыя): — Ониллийи атамн кемэйилэ гуртардым, институту гуртармаг үчүн дэ сөндән кемæк истэйирæм.

ФАЛЧЫ: — Бу гурд аягыны һансы мүүллимин үстүнэ суртсән дили тутулар, сәни бәркэ чөкмæз.

ДИРИ ӨЛҮ

Рассам Вс. ТЕРНАВСКИ

Азербайжан ССР Сәһийә Назирлигини Баки ач-заччылыг мәктәби аз заманла үч дәфә бир бинадан башгасна көчүрүлмүшдүр. Назырда мәктәбин сивиф-ләри мұхтәлиф биналарда ерләшир.

Үч күн иди ки, мәһкәмә давам эдирди... Бу күн прокурор чыхыш эләрэк мүгәссир-ләрин адларыны бир-бир сайыр, тагсырла-рыны дейир, онлара чыза тәләб эдирди:
— Халг малыны, колхоз эмлакыны дагы-данларын бири дә вәтәндаш Мирзә Кәримовдур. О, дикәр чинайәткарларла элбир олуб, Агара тахыл тәдарүк идарәсинин иш-чиләри илә бирликдә сахта сәнәд тәртиб этмәк йолу илә, Зәңкилан району Маленков адына колхозун он тонларла тахылыны мә-нимсәмишир. Она көрә дә, мән, чинайәт-кар Мирзә Кәримовун да он ил һәбс чәза-сына мәһкүм олунмасыны тәләб эдирәм...
Салонда әйләшәнләр арасында пыч-пыч башланды.

— Белә хәянәткарә нә этсәләр, ери вар.
— Ахтарыш заманы эвиндән хейли тахыл чыхыб, инди чәзасыдыр, гой чәксин.
Прокурор сөзүнү гуртарыб ериндә әйләшән кими, Чәбрайыл район сәһийә шө-бәсинин мүдирә Агабаба һәбибов сало-на кириб Мирзә Кәримова ахылашды:
— Көзүн айдын, Мирзә, оғлун өлдү!
— Аллаһ агзындан эшитсин, — дейә Мирзә күлүмсүндү вә Агабаба тәрәф эйлиб со-рушду: — Хансы оғлум, бөйүйү, я кичийи?..
— Ортанчыл оғлун, Агалар, о өлдү.
— Сәни хейир-хәбәр оласан, бәс ушагы ким өлдүрдү?
— Чәбрайыл район хәстәханасынын ушаг һәкими Исмайылова.

— Аллаһ мәним өмүрдән кәсиб, онун өмүрүнә чаласын. Арайыш филан верибми?
— Бәли, о языб, мән дә мөһүрләмишәм.
— Бәс мейит хардадыр?
— Апардылар дәфин этмәйә.
Агабаба о тәрәф-бу тәрәфә бахыб, сә-сини бир аз учалдараг аныглы сәслә деди:
— Языг тифил, чаны агзындан чыхана гәдәр, элә дәдә-дәдә дейирди...
Мирзә дә додагларыны бүзүб, көзләри-ни гыйды вә һөнкүр-һөнкүр аглады.
— Чан, ай бала, каш сәнин еринә мән өләйдим, белими гыран оғул!..
Азербайжан ССР Али Мәһкәмәсинин сәй-яр һейәтинин сәдри Аббасов йолдаш агла-маг сәсини эшидиб столу тыггылдатды.
Мирзә индичә сәһийә шөбәсиндән алдыгы мөһүрлү кағызы она узатды.

— Өлүб, мөһтәрәм һакимләр, ортанчыл оғлум өлүб, бирчә саат бундан әввәл бур-да иди, анасынын гучагында отуруб мәнә бахырды. Дунядан нискилли кедән балам вай... Буюрун мөһтәрәм һакимләр, онун өлүмү һаггында мөһүрлү һаким арайышы, инанмырсыныз бахын, өлүб...

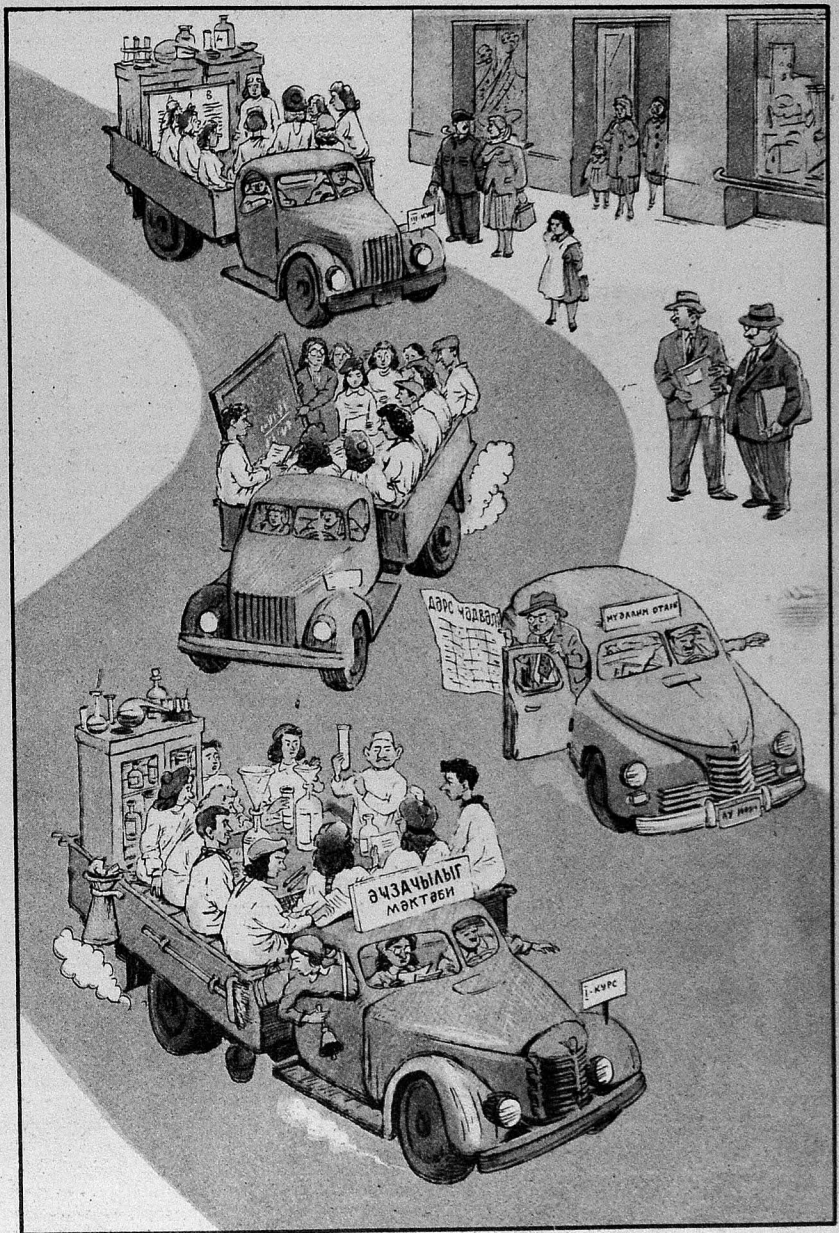
Охучулар тәәччүб эләчәкләр ки, бу нә әһвалатдыр, ата да өз өвладынын өлүмүнә севинәрмин, бәс сонракы агламаг нәдир, ара-йыш нәйә лазымдыр? Бу суалларын һамы-сына чаваб вермәк үчүн мәһкәмәнин һөк-мүнүн мәзмунуну билмәк лазымдыр. Сәй-яр мәһкәмә өз һөкүмдә тәхминән белә языр: „Вәтәндаш Мирзә Кәримов, колхоз эмлакыны дафитмагда мүгәссир билиниб, он ил һәбс чәзасына мәһкүм эдилсин. Амма мәһкәмәнин кедиши заманы онун үч яшы оғлунун гәфләтән өлүмүнү нәзәрә алараг, М. Кәримов чәзадан азад олунсун...“

Инди көрдүнүз ки, Мирзә һаһаг севин-мирмиш?.. Бири өлмәсә, бири дилрлмәз, дейәрләр, Агалар өлдү, Мирзә азад олду...

Охучулар әтираз элиб дейә биләрләр, мәһкәмә ганун илә һәрәкәт этмишир, бу әһвалаты журналда язмагын нә мәһасы?..

Мәһасы одур ки, мөһтәбәр адамларын дедиһинә көрә Мирзәнин оғлу Агалар сағ-саламатдыр, башындан бир түк дә әксик олмамышдыр, өлүм әһвалаты фырылдаг, мәһкәмәйә верилән арайыш исә Мирзә Кәримова азад этмәк үчүн бәһанә вәрәгәси имиш.

С. БАБАОВ

— Кәлин көчүрүрләр?
— Йох, ачзаччылыг мәктәбидир. Енә дә башга биная көчүр.

АДЫМЫ СӘНӘ ГОЮМ...

Гарачала гәсәбәсиндәки 5 нөмрәли сов-хозун үчүнчү шөбәсиндә олан көрнәләр эвинин мүдирә Лачын Фәрзәлиева бу әмри өз әли илә язмышдыр:

„Әмр № 19.

3-чү шөбә ушаг яслиси узрә

12 8 1954 ил.

Һүмбатова Сорыкул Аббас гызы

3-чү ушаг ясласынын повери са-

валдызы олдугуна көрә өз ишинил

өһдәсилдән кәлә билмәдийи учул мүдирәли сөйүб биябыр сөзләрә китлә арасылда нифуздал салдыгы учун һәмал тарихдәл өз вәзифәсиндәл азад эдиллсил.

3-чү шөбә ясли мүдирәси

(Фәрзәлиева)“

Көрәсән ашпаз савадсыз имиш, я бу әмри язан?!

— Пулун вар?	— Эвин нечө?
— Вар, вар.	— Шөһөрин лап ортасында.
— Машынын вар?	— Элэ исэ келерэм.
— Вар, вар.	— Билерэм келерсэн.

АРТЫГ ТАМАҢ БАШ ЯРАР

Элһәпәнд ики илдир ки, ени тикдирди-йи эвинин үстүнү өртө билмир. Бу ил яйда белә гэрара кәлди ки, нәйин баһасына олурса-олсун эвинин үстүнү тамам-камал өртдүрсүн. Һәр шейдән эввал она шалбан ләзым иди. Бизим ердә чохлаы шалбан эвзинә лерд дүймә бору ишләдир. Бору тапмагда Элһәпәндә мән көмәк этдим.

— Сәнә һәрәси үч метр ярым узунлугда онча бору ләзымдыр. — Бу да дөвләт гиймәтилә эдәр 240 манат; 25 манат да дүшмә машинларын биринә верерсэн, гулағын олар динч, үрәйин раһат.

Көрдүм ки, Элһәпәндин көзләри бәрәлди. О саат һисс этдим ки, сөзүм она хош кәлмәйбдир.

— Эдә, — деди, — йәни боруя да пул верим? Дүзү-дүня бору илә долудур, һара бахырсан төкүлүб гаыб, паслы, тозлу, эйри-үйрү...

Мән онун сөзүнү кәсдим: — Нә олар ки, эйри-үйрдүр, йийәси вар, я йох? Бостанчы сәнә ичазә верәрми, ондан разылыг алмадан кириб бир чүрүк говунуну дәрәсэн?

Элһәпәнд күлдү. — Эдә, — деди, — Элһәпәнд ола, аллаһын паслы дәмриинә пул верә!

— Өзүн бил, вермәзсэн, алмазсан. — Эй, алмарам! Кедиб сәнин кими бир досту янларам, ики йүз грам арагдыр онун чаны, сәһәр он бору өз әл-агагы илә кәлиб төкүләр һәйәтимә.

Элһәпәндин нә кәләклә бору әлдә этмәк истәдийини, мән инди баша дүшдүм.

Арамыздакы бу сөһбәтдән бир ай кечди. Бир күн көрдүм, Элһәпәнд сую сүзүлә-сүзүлә гапыдан кирди.

— Нә олмушдур, эвин дамыны өртә билдин? — дейә сорушдум.

О, элини дизинә чырпды. — Өчләф, мәни яман алдатды, — дейә киминсә дальнча сөйләнди.

— Ахы нә олуб?

— Нә олачаг, мәни бир зырпынын бирилә таныш этдиләр. Дедиләр: „Буна йүз грам араг ал, сәнә нә гәдәр бору ләзымдыр кәтирсин“. Данышдыг. Мән она араг, о да мәнә бору боюн олды. Кетдик ресторана, һа ичди һалына кар әләмәди. Аләми гарышдырды, араг ичди, үстүндән пивә вурду, сонра чакыра кечди... Иш һесаба кәләндә 325 манат вермәли олдым.

— Нә көрдүн!.. — Нәлә бир даян, бу һарасыдыр, залим оғлу 30 күн мәни апарыб кәтирди. Уз вурмагдан, кәлиб-кәтмәкдән чана кәлдим.

— Ахыр ки, борулары алдын?

— Бәли, һәйәтә дә төкдүрдүм!..

— Енә яхшы олуб ки, төкдүрмүсән, йохса әлә аламан һәр нә дәсэн көзләмәк олар. Элһәпәнд башыны булады:

— Нә олсун, сәһәр кәлиб гайтартдылар ки, бунлар оғурлугдур. Нәлә бир 25 манат да машина вердим.

— Яхшы гуртармысан, өзүнү тутмайбылар.

Элһәпәнд яныгы-яныгы әлләрини әлләди:

— Нәлә һарасыдыр, әлимдән акт языб верибләр мәһкәмәйә, һеч билмирәм нә олачаг?! — Ма'лумдур, оғурлуг мал аланларын ахыры нечә олубса, сәнинки дә элә!

Мәһәррәм БАЙРАМОВ

МАНГАЛ

Гутгашен район рабитә канторунун ишчиләри сәһәр ишә кәләндә диварда белә бир э'лан көрдүләр:

„Диггәт, диггәт!..
Гыша яхшы һазырлашмаг мәгсәдилә канторун һәр ишчиси эвиндән өзү үчүн бир мангал кәтирмәлидир.

Гыш заманы һәр кәсин одун пайы өзүнә вериләчәкдир ки, мангалда яндырыб, гызышсын. Чүнки ССРИ Дөвләт Банкынын Азәрбайчан кантору мүдирү вәзифәсини ифа эдән Ағарзаев вә ССРИ Рабитә Назирлийинин Азәрбайчан ССР-дәки мүвәккили һүсейнов йолдашлар белә мәсләһәт көрүрләр.“

Ишчиләр бу э'ланы охуюб чоһ тәәччүб-ләндиләр. Район рабитә канторунун рәис муавини Худавердиев деди:

— Печдән үмидинизи кәсин, мангал фикриндә олун.

Ишчиләр э'тираз этдиләр:

— Селпо магазининдә нә чоһдур печ. Бири дохсан маната, сметада да пулудуз вар, беш-алты дәнә алын, кечән гышда олдуғу кими йорғана бүрүнүб ишләмәйәк.

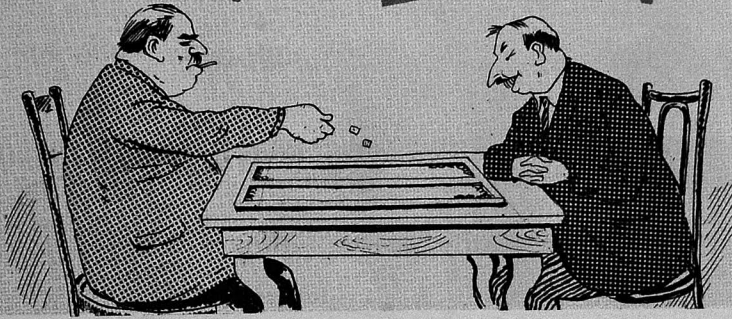
Худавердиев бәркән күлдү вә деди:

— Элә билирсиниз ки, биз печ алмаг истәмирик. Ағарзаев йолдаш дейир „дөвләт банкындан селпонун чари һесабына пул көчүрмәк йолу илә печ алмаг олмаз. Нәгд пулунуз варса алын, йохдурса кедин отурун ериниздә“. Һүсейнов йолдаш да дейир: „Нәгд пулла печ алмаг олмаз, селпонун һесабына пул көчүрүн, печинизи алын, вәссалам!“

Ишин кедишиндән көрүнүр ки, бу язышманын ахыры олмаячг. Бунә көрә дә индидән мангал тапын, ки гышда донмаясыныз.

С. ӘЛИЕВ

ДУ-БА-ЕК

Караман Бенделиани тәҗһизат шө'бәси мүдирлейинә дүзәлди; даһа доғрусу ону бу вәзифәйә дүзәлтдиләр вә һәмнин күндән сонра Караманын ики әли олду, ики чиби...

Караманын дедийинә көрә бу барәдә һеч данышмаға дәймәз, чүнки о, бу ишә адәт-кәрдәдир, адәти дә дәйишмәк чәтин ишдир. Караманы тәзәччүбләндрән тамамилә башга бир шейдир. Нә үчүн онун директору Серго Капланич бир дәфә дә олса ағлына кәтирмир ки, әл әли юяр, әл дә үзү.

— Йох, әзизим, — дейә Караман өз фикрини тәсдиг эдирди: — Дүздүр, Капланич тәмиз адамдыр, амма нечә дейәрләр, бәс мәним гана чағама нә қолиб? О, мәнә бу вәзифәни э'тибар этди, мән исә...

Караман һей вырныхыр вә газанчынын бир һиссәсини директору нечә вермәк һаггында баш сындырды: Кабинетинә апарыб столунун үстүнә гойсам яхшы олар, йохса эвинә апарсам? Инсан чий сүд әмиб, бирдән гәбул әтмәди вә ишин ичиндән бир чәнчәл чыхартды. Нә чәнчәл?.. Мәкәр о, адам дейил? Онун ағзы вә гарны йохдурму? Арвад-ушагы емәк, кеймәк истәмирми? Йә'ни о гәдәр ахмаг олду ки... Гәбул эдәр, лап чаны да чыхар. Амма бурда иш э'тибардан вә сәдагәтдән асылдыр. Он күндүр бир ердә ишләйирки, тәзәчә таныш олмушуг. Һәлә һеч отуруб бир тикә чөрәк дә кәсмәмишик. Сәдагәт беләми олар?

Бәлкә васитәчи тапым? Эһ... о адамы да доюрмаг лазымдыр. Йох, әзизим, бир адамын пайы ики адамы ач гояр. Йә'ни Караман элә өлү олду ки, ағзы вә гарны олан бир адама йол тапмады?..

Бир күн араны хәлвәтә салыб Караман директора деди:

— Һөрмәтли директор, биз инсанлар она көрә доғулмамышыг ки, һәмишә ишләйәк, отуруб бир-биримизлә чәнә-боғаз эдәк. Биз инсанлар кәрәк достлуг вә сәдагәт наминә бир тикә чөрәк дә кәсәк... Бир-биримиздән һал-һәвал сорушаг...

— Әлбәттә, әлбәттә, бәс нечә? — дейә директор мейрибанча чаваб верди. — Нә вахт мейлиниз чәксә бизә гонаг кәлин... Яд дийлик ки, бир идарәдә ишләйирки.

— Әзизим Серго, иш ки, белә олду... Әввәл сиз бизә тәширф кәтирин. Бизим арвад нечә күндүр ки, сизинлә таныш олмаг тәмәннасындадыр. Һәлә ушагларым... Сизин адыныз онларын дилинин эзбәдирди. Хәниш эдирки...

* *

Директор ахшам үстү Бенделианинин эвинә гонаг кәлди. Аилә башчысы, бә'зи пара маниәләрин гарысыны багачадан алмаг үчүн һәлә күндүздән ушаглары гоһумукилә көндәрди вә арвадына тапшырды ки, сән мәтбәхдә ол, элә ки, чагырыб деди: "Буюрун, Майичка, сизи көзләйирки", о саат башла емәк кәтирмәйә.

Танымадығын, һасийәтинә бәләд олмадығын рәисә рүшвәт вермәкдән горхулу бир иш йохдур. Одур ки, Караман да бәрк һәйәчанланыр вә иши нечә башлайыб, нечә

гуртарачағыны билмирди.

Караман чоһ фикирләшди, нәһайәт бирдән юхулан айылан кими олду: "Нәрд... нәрд ойнайыб директору удузмаг... Мән ки, она беш-он шаһы удузмачагам... ариф олар, баша дүшәр..."

— Нәрд ойнамаг чоһ көзәл ишдир... Амма тәссүф ки, көзлүйүм янында дейил, — дейә директор чаваб верди.

Караман:

— Сиз нә данышырсыныз, Серго Капланич... Сиз дәвләтин о гәдәр эмлакыны мәнә э'тибар эдирсиниз, инанырсыныз... амма бу ит сүмүйүндән гайрылмыш зәрләри атмагда мәнә инанырсыныз. Элә зәни эдирсиниз ки, сизи алдачагам, — дейиб Караман нәз тахтастыны ачды вә зәри атды:

— Се-ба-дү...

— Сизә чаһарлар лазым иди, Серго Капланич. Бәхтиниз яман аяг үстәдир, бу да сизин чаһарларыныз!

— Мәнә элә кәлир ки, екләр иди.

— Йох, Капланич, көзлүйүңүз янынызда олмадығы үчүн зәри яхшы сечә билмирсиниз, — дейә Караман мүбәһисәйә екун вурду вә һәр тасы әли манатдан олан оюну далбадал удузмаға башлады.

Караманын удуздуғу мәбләг тәхминнә 500 маната чатанда директор деди:

— Һәвәсдир, бәсдир, әзизим, йохса сән

бүтүн варидатыны бу кечә мәнә удузарсан.

— Сиз нә буюрурсунуз, Капланич, мән удуздуғум мәбләги сон гәлийинә гәдәр удмасам сиздән әл чәкмәрәм. Нечә дейәрләр, нәрд, мейдани — мәрддир. Бурадан кери чәкилмәк олмаз. Әкәр вахтыныз аздырса, кәлин һәр әли ики йүз манатдан ойнаяг вә ярым саатда мән удуздуғуму кери гайтарым.

Директор күләрәк деди:

— Баш үстә.

Бенделиани, көзлүйү эвдә галан директор илә бир нечә әл дә ойнады. Удуздуғу мәбләгин үч мин маната чатдығыны көрүб, о, әлинин архасыны ерә гойда:

— Бу дәфә мән тәслим. Доғрудан да мәнимки кәтирмир. Нә гәдәр чалышырамса, сизинлә бачара билмирәм. Сағлыг олсун, бизимки галды кәлән сәфәрә...

Караман арвадыны сәсләди:

— Буюрун, Майичка, сизи көзләйирки.

Бәдәләр бир-биринин далинча долур вә сәмими сағлыглар сөйләнилирди...

Кечә саат он икидә директор удуғу бүтүн пуллары столун үстүнә гоюб, Карамана деди:

— Сән элә билирсән ки, мән доғрудан да бу пуллары апармаг нийәтиндә идим? Йох, әзизим. Мән элә адамлардан дейиләм. О, Карамана даһа бә'зи сөзләр деди вә союганлылыгга худаһа физләшиб кетди.

Карыхыб, нә эдәчәйини билмәйән Караман, гонагы өтүрүб эвә гайыданлан сонра һисс этди ки, дизләриндә тагәт галмамышдыр. О, ерә отуруб явашчадан өз-өзүнә данышмаға башлады:

— Капланич, бир инсафын олсун, ахы. Бу он күнүн ичиндә мән нә газанмышам ки, һәлә сәнә үч мин манатдан да артыг верим... Дәйәсән дөшүнә дүшмәди, аз олду, һә?..

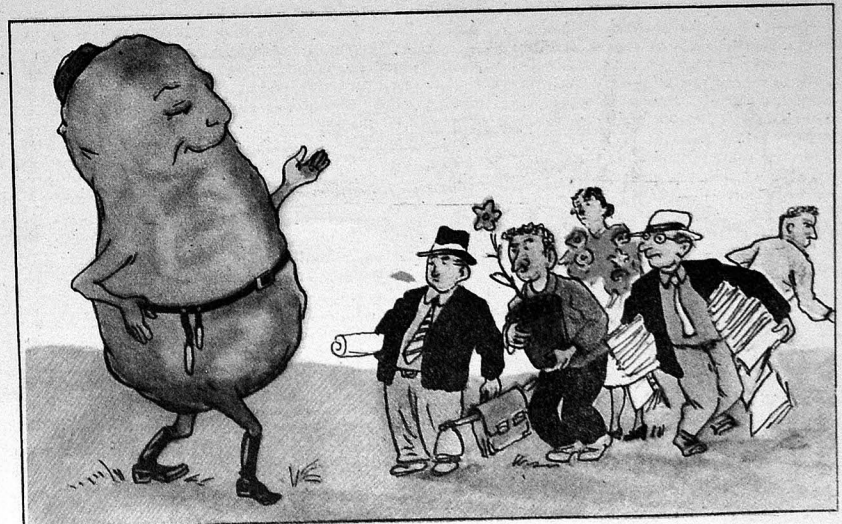
Һәмнин кечә Караман белә бир дәһшәтли юху көрдү: „О, өз кабинетиндә, өз столун башында отуруб зәр атыр... бу ит сүмүкләри исә һәмишә дү-ба-ек дүшүрәү“...

„Дү-ба-ек“и нечә йозмаг олар? Бу юхунун Караман Бенделианинә нә зияны ола биләр?

Георки ИВАНИШВИЛИ

Күрчүчәдән тәрчүмә

Рәссам А. КАНДЕЛАКИ

КАРТОФ (агрономлара):— Күл илә, чичәлә мәшғул олун, амма мәнә дә яддан чыхартмайын!

(Күрчү сатира журналы „Нянки“-дән.)

КЭЛЭКЗАДЭЙЭ БАХ БИР, ЭЛМЛЭР НАМИЗЭДИДИР...

Өмүрдө зөһмөтө гатлашмамышдыр,
Һамин бу намизэд, бу Кэлэкзадэ,
Һэр ердэ этмишдир чох чанфэшанлыг,
Иш үсулу исэ садэдыр, садэ:
Бир күчлэ өйрөниб о, элифбаны,
Бүтүн ил узуну язды сэрәсэр:
„От көйшөйән заман, отлаян заман,
Кечинин һисслэри“ адлы бир эсэр.

Кечилэр һаггында эввэлчэ бу гурд
Чох китаб охуду, тамам бир амбар.
Өзкө китаблардан оғурлады о,
Фикирлэр, рэгэмлэр, сөзлэр, ситатлар...
Сонра да яйлагда, көл гырагында,
Һәм ахшам чагында, һәм сәһэр вахты
Тутараг элинде дэфтэр, китабы
Бир дэчөл кечийэ бахдыгча бахды...

Көзүнү кечидән бир ан чәкмэдән
Язды көрдүйүнү дэфтэра бир-бир:
Нэ заман башыны тәрпэдыр кечи,
Нэ заман „мэ...“ эдыр, нечэ мэлэйир...
Дөнмэди, дөнмэди өз инадындан,
Кечди кечилэрлэ онун һэр күнү.
Һамин бу кечинин сайэсиндэ дэ
Элм мэбэдинэ салды өзүнү.

Орда „күн кечирир“ бу Кэлэкзадэ,
Бир илдыр, беш илдыр, я едди илдыр.
Апарыб һамынын лап зәһләсини,
Анчаг ки... барк достдур онунда мүдыр.
Эсәрдән, элмдән йохдур бир эсэр,
Боллу мааш алыр, кефи олур чаг,
Неч кечи кими дэ мэлэмэйир о,
Исти ювасыйла өйүнүр анчаг.

Пенсине ардындан бахыр һэр яна,
Куя хэбэри вар бүтүн ишлэрдән.

Ирәли кетмэйэ чагырыр халгы,
Өзүсэ тәрпәнмир дурдугу ердән.
Сәси курулдайыр... Анчаг эсэри
Көрүнүр... Элмдән һали дейилдир.
Артыг йүк олса да, хош күн кечирир,
Кечи һесабына дүз догуз илдыр...

Бурда ишлэмэйэ кәлмәмишдир о,
Намусла, зәһмәтлэ вэ айыг башла.
„Намизэд“ сөзүнүн мәнәсны да
Тәйин эләмишдир... ялныз маашла.
„Достунун“ элийлэ, „дост“ көмэйилэ
Исти юва гурмуш көрүшчәк кими,
Һалэ дэ яшайыр кэлэкзадэлэр
Элм очагларында бир милчәк кими!

Енэ дэ көрүнүр белэлэри бах,
Идарэйэ айда бирчэ йол кәлир.
Һэтта „трактат“ да язырлар онлар:
„Гантаргайла нечэ рафтар этмәли?“
Язырлар: „Кечинин боз гуйругуну
Нечэ өлчмәлийик“ — адлы бир эсэр.
Йәгин ки, онлары көрүшчәк сиз,
Алимэ бәнзәйир кэлэкзадэлэр...

Исти ювалардан бу һәрифлэри
Чыхармаг кэрәкдир охучум, бир-бир.
Варса да онларын „алим“ адлары,
Элм дәрәсында бир зир-зибилдир.
Онларын ерино, элм очагына
Кәлсин ишлэмэйэ гой бирәр-бирәр,
Намизэд адыны намуслу ишлэ,
Намуслу зәһмәтлэ сүбут эдәнлэр.

СТЕПАН ОЛЕЙНИК

Украина дилиндән тәрчүмэ эдәни
Тәләт ӘЙЮБОВ

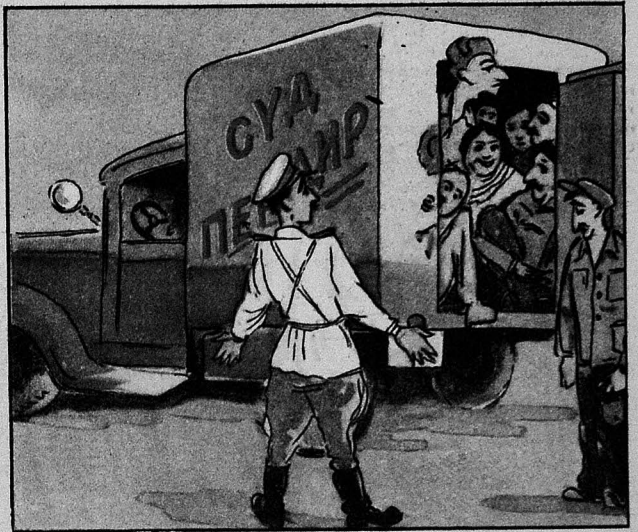
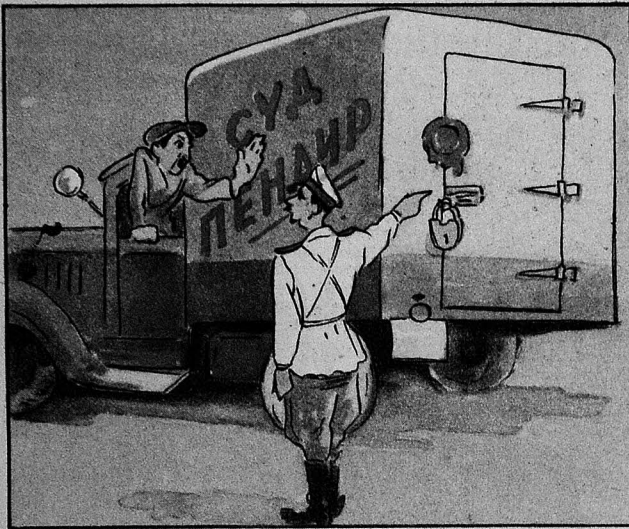
Рәссам Ә. ЗЕЙНАЛОВ

МАГАЗИНДӨ

АЛЫЧЫ: — Сиэдэ мулине сапы вармы?

САТЫЧЫ: — Мулине сатаны гапыда гоуб, мөндән нийэ сорушурсан?

— Йүкүн нәдир?
— Пендир моталы, инанмырсан бах!

— ...

ТАГСЫР БЫҒДАДЫР

Шәкилдә көрдүйнүз оғланын ишиндәки имтаһан вәрәгәсини охусаныз, онун Шаһмар Бәһлул оғлу Зейналов олдуғуна инанагасыыз. Өзүндән дә сорушсаныз о, әввәлчә бир гәдәр гызарагач, өзүнү итирәчәк, сонра дейчәк ки, «бәли, бәли, мән Шаһмар Зейналовам, атамын да ады кәрәк ки, Бәһлулду. Өзүм Жданов районунданам, 1952-чи илдә дә һәммин районун орта мәктәбини битирмишәм. Азәрбайжан политехники институтуна дахил олмаг үчүн кәлмишәм».

Анчаг Жданов районунда бушәкилә баханлар мәттәл галамаг ва додагларыны дишләйиб дейчәкләр: «Чаным, бу бизим Шаһмар дейил, дүздүр, көйнәйи Шаһмарын көйнәйинә охшайыр, амма бурну йох, көзләри дә онунку дейил. Райондан кедәндә Шаһмарын шәвә бығлары вар иди, гашлары галын, көзләри ири иди. Бурнунун учу үст додагынын үстүнә эмишиди. Бәс буна нә кәлди ки, бу күнә дүшдү. Йохса ону гәриблик сыхыб? Бәлкә дә кечәни күндүзә гатараг, имтаһанлара һазырлашдығы үчүн ушагчыгаз сир-сифәтдән чыхыбдыр».

Дүздүр, бу шәкилдә көрдүйнүз оғлан Шаһмар Бәһлул оғлу Зейналов дейил. Адыны Шаһмар гоиян, институтун мүәллимләрини алдатмаг истәйән, ады, фамилиясы ва ери-юрду мәлум олмаян бир фырылдагчыдыр. Бәс нә үчүн бунлар алдарыны дәйишибләр?! Әлбәттә бунун сәбәби вар. Әсл Шаһмар Зейналов политехники института кирмәк, охуиоб мүһәндис олмаг истәйирди. Савад барәлә хәчаләтли олдуғу үчүн имтаһан вәрмәйә өз әвәзинә бир адам ахтарырды. Нәһайәт бу шәкилдә көрдүйнүз бығсыз оғланы тапды. «Ерли, — деди, — кәрәк мәним Бақыдан района үзүгара гайытмагыма разы олмаясан, әзиз башын үчүн. хәчаләтиндән чыхарам. Савадым олмаса да, ганагачым вар».

Бу оғлан да Шаһмарын сөзүнү ерә салмады. Имтаһан вәрәгәсиндән Шаһмарын шәклини гопарыб өз шәкилини онун еринә япышдырды. О күндән дә дөндү олду Шаһмар Зейналов, һалә десаң, онун көйнәйини дә кейди. Әсл Шаһмары танымаг истәйәнләр, сағлакы шәкилә бахсынлар. Сорушачасыныз ки, бу фырылдаг баш тутлудму? Хейр, институтун мүәллимләри сайыг идиләр. Бығлы оғланын әвәзинә, бығсыз оғланын имтаһан вәрдийини көрүб фырылдагы ифша әдидиләр. Района үзү гара гайыдан Шаһмар Зейналов исә бүтүн йолу дизиңә дөйүб өзүнү данлады: «Мәним боюму ерә сохум, — ахы мән нә үчүн имтаһан заманы бығымы гырхдырмадым?!»

М. ЭЛИЗАДӘ

КИРПИ КӨМӘК ЭЛӘДИ

Худат районундакы Ләчәт кәнд совети сәдри Челябовун сүрүндүрмәчилиий вә кәнд зәһмәткешләрини инчитмәси һаггында олан мәктуб, йохланылыб тәдбир көрүлмәк үчүн Худат район ичрайийә комитәсинә кәндәрилмишиди.

Район ичрайийә комитәсиндән язылыр ки, Челябинов вәзифәсинин өһдәсиндән кәлә билмәдийи үчүн, кәнд совети сессиясынын гәрары илә ишдән азад әдилмишиди.

Дәлимәммәдли механизаторлар мәктәбинин мүдавимләри мәктәбдә мәдәни-мәишәт хидмәтинин пис тәшкил әдилмәсини редакциямыза язмышдылар. Мәктуб Гасым Исмаилов район ичрайийә комитәси гәрәфиндән йохланылмышдыр. РИК-дән алдығымыз чавабда дейилир ки, кәстәрилән нөгсанларын доғру олдуғу мүәйәнләшдирилмиш, хәрәкләрин кейфийәти яхшылашдырылмыш, мәктәб янында китабхана вә гираәтхана тәшкил әдилмиш, үмуми ятагхана йорған-дөшәк вә башга аваданлыгла тәмин олуиушду.

Журналын 3-чү нөмрәсиндә «Яз кәлиб, йонча да битиб» сәрләвһәли фел'етонда Хачмаз районундакы Ворошилов адына колхозун сәдр муавини Аға Зәлиевин әлиәйрилиий вә колхоз әмлакыны дағытмасы язылмышды.

Хачмаз район ичрайийә комитәсиндән хәбәр верилир ки, фел'етонда кәстәрилән фактлар тамамилә доғру олдуғу үчүн, Аға Зәлиев вәзифәсиндән көтүрүлүшдүр.

«Кирпи»нин 13-чү нөмрәсиндә «Чыхылмаз вәзийәт» сәрләвһәли фел'етон дәрч әдилмишиди.

ССРИ Рабитә Назирлиинин Азәрбайжан мувәккили Т. һусейинов йолдашын редакция кәндәрдийи чаваб мәктубунда кәстәрилир ки, фел'етондакы фактлар тамамилә доғруду.

Саатлы телефон хәтләринин мүнтәзәм ишләмәси гайдая салыиушдыр.

Редактор—Әвәз Садыг. Редакция һей'әти: Сүлейман Рүстәм, Сәбит Рәһман, Сүлейман Мәликов, Казым Казымзадә, Гулам Мәммәдди, Рәза Шаһвәләд.

«Коммунист» гәзетинин нәшри. Редакциянын адреси: Баиы, Коммунист күчәси, 11/13, 4-чү гәпы, 2-чи мәртәбә. Тел. 3-17-27. Абуно гиймәти: аялығы 3 миһат.

ФГ 66285. Сифарин № 591. Тиражи 40.000. Кағыз форматы 70×105/8. Чапа нәшрләиуиши 5 X 51

Азәрбайжан ССР Мәдәниһәт Назирлиинин 26 комиссар адына мотбәси. Баки, Әли Байрамов күчәси, № 3.

05
к 71

САМ ДАЙЫ: — Бу да Иранын пайы...